

Filiațiunea lui Hristos

Introducere

Nu există nicio temă în Sfânta Scriptură, pe care noi trebuie s-o studiem cu o atenție așa de mare și cu foarte mare respect, așa cum sunt comunicările referitoare la persoana Domnului Isus Hristos. Pe de altă parte nu există nici o altă temă al cărei studiu să includă în sine așa de multă binecuvântare pentru viața de credință a unui creștin. Ce ar putea fi mai atrăgător și ce ar putea să dea mai multă satisfacție decât preocuparea cu Fiul lui Dumnezeu, care ne-a iubit și S-a dat pe Sine pentru noi? Și totuși – pe ce teritoriu să-și pună satan mai mult lațurile și cursele sale, prin care noi am putea să ne împiedecăm și să suferim pagubă? În general vrăjmașul, când este vorba de studiul adevărurilor referitoare la persoana lui Hristos, folosește două metode ca să dăuneze credincioșilor. Pe de o parte va încerca să-i facă să accepte lucruri pe care ei nu le-au văzut, »umflați de o mândrie deșartă, prin gândurile firii lor pământești« (ca o alternativă la Coloseni 2,18). Urmarea este, că credincioșii vor să cunoască ceea ce nu este accesibil cunoașterii lor, și prin aceasta ajung la afirmații greșite cu privire la persoana Domnului Isus. Ei uită învățătura din Matei 11,27b: »Nimeni nu cunoaște deplin pe Fiul, afară de Tatăl; tot astfel nimeni nu cunoaște deplin pe Tatăl, afară de Fiul, și acela căruia vrea Fiul să i-L descopere.« Deci, nimeni nu cunoaște deplin nici pe Fiul și nici pe Tatăl, însă în legătură cu Tatăl citim că sunt oameni cărora Fiul vrea să li-L descopere, însă despre Fiul nu citim aceasta; numai Tatăl poate cunoaște slava Aceluia care este Dumnezeu desăvârșit și Om desăvârșit într-o *Persoană*.

Cealaltă cursă, pe care diavolul încearcă să ne-o pună, este exact contrariul, și anume lațul unei false venerații. Mulți credincioși se scuză, că pentru ei este mai bine să nu se preocupe cu astfel de teme sfinte, ca să nu ajungă la păreri greșite. Însă această concepție este din două motive o greșală periculoasă. În primul rând prin aceasta se lasă jefuiți de ce este mai prețios, ce ne învață Scriptura, și aceasta este dezonoare față de Fiul lui Dumnezeu - și exact aceasta este intenția dușmanului. În al doilea rând ei nu înțeleg că tocmai studiul intensiv și cunoașterea adevărului este cea mai bună protecție împotriva minciunii și învățăturilor greșite. Nu cei care se adâncesc în Persoana lui Hristos (în măsura în care se face cu venerație și decență) sunt cei mai expuși învățăturilor greșite cu privire la Persoana Sa, ci cei care nu fac aceasta. Desigur noi nu trebuie să încercăm să pătrundem în ceea ce nu a fost revelat și nu poate fi recunoscut, călăuziți fiind de firea pământească – însă cu certitudine noi avem responsabilitatea să ne preocupăm în mod spiritual cu tot ceea ce Dumnezeu în Cuvântul Său ne-a revelat despre Fiul Său.

Gândesc că filiațiunea lui Hristos este aspectul cel mai minunat al Persoanei Sale, și această filiațiune este tema la care vrem să medităm împreună aici. Filiațiunea vorbește despre relația unei anumite persoane cu tatăl său și cu mama sa. Deci ea nu este o însușire absolută, ci una relativă: nu există fiu fără tată. Dacă aplicăm aceasta la Hristos, vedem imediat cât de profundă este tema, deoarece El (așa cum am spus) este atât Dumnezeu cât și Om. *El* este atât Fiul lui Dumnezeu cât și Fiul Omului. Filiațiunea Sa are două laturi, deoarece Persoana Sa are două laturi. În această broșură dorim să ne preocupăm cu primul aspect: filiațiunea lui veșnică ca Dumnezeu Fiul. Aceasta este desigur numai atunci de folos, dacă noi mai întâi am cercetat cum diferențiază Scriptura aceste două laturi ale filiațiunii.

Născut ca Om pe pământ, Domnul Isus a fost în primul rând Fiul Mariei, fecioara, care a rămas însărcinată de la Duhul Sfânt și ea L-a născut în Betleem (Matei 1,21-25; Luca 1,31; 2,7). El este numit apoi și Fiul lui Iosif, deoarece acesta, cu toate că nu era tatăl lui natural, ca soț al Mariei era după lege tatăl Lui (Luca 3,23; Ioan 1,45; 6,42). Așa L-au cunoscut oamenii pe El: ca Fiul tâmplarului, Fiul Mariei și al lui Iosif (Matei 13,55; Marcu 6,3; Luca 4,22). În afară de aceasta, deoarece El a fost născut din Maria și Iosif era tatăl Lui după lege, El a fost numit pe drept și Fiul lui David, și drept urmare El are dreptul la tronul tatălui Său – împăratul David (Matei 1,1; 9,27; 12,23; 15,22; 20,30 și următoarele; 21,9.15; 22,42.45; Marcu 10,47 și următoarele;

12,35.37; Luca 1,32; 18,38 și următoarele; 20,41.44). Pe lângă aceasta se spune la modul foarte general, că El este din sămânța lui David (Ioan 7,42; Romani 1,3; 2 Timotei 2,8) și că El este rădăcina (=originea) și neamul (=urmaș) lui David (Apocalipsa 5,5; 22,16).

În afară de aceasta Domnul Isus Însuși S-a numit Fiul Omului. Acesta este Fiul „omului“ în general, omul adevărat, desăvârșit, omul, așa cum ar trebui el să fie. În această denumire frumoasă se vede tot drumul Său unic ca Om pe pământ, drumul pe care nu a mers niciodată vreun om, sau va merge, și pe care El a mers ca adevăratul Om al lui Dumnezeu. Este denumirea Lui în smerirea Lui (Matei 8,20; Luca 9,58), în vânzarea Lui, în suferința și în moartea Lui (Matei 17,12.22; 20,18; 26,2.24.45; Marcu 8,31; 9,12.31; 10,33; 14,21.41; Luca 9,22.44; 18,31; 22,22; 24,7; Ioan 3,14; 8,28; 12,34); ca Fiu al Omului El a fost în inima pământului, așa cum a fost Iona în pântecele peștelui (Matei 12,40; Luca 11,30); ca Fiu al Omului a înviat dintre cei morți (Matei 17,9; Marcu 9,9); a fost glorificat (Ioan 12,23; 13,31; Faptele Apostolilor 7,56), și ca Fiu al Omului va reveni în curând și va instaura Împărăția Sa (Matei 10,23; 13,41; 16,27 și următoarele; 19,28; 24,27-44; 25,31; Marcu 8,38; 13,26; 14,62; Luca 9,26; 12,40; 17,24.26.30; 18,8; 21,27.36; 22,69; Ioan 1,51; 5,27).

Dacă ne preocupăm mai îndeaproape cu denumirea de »Fiul Omului«, vom descoperi imediat că noi nu putem despărți dumnezeirea și omenescul Domnului Isus și deseori nici măcar nu putem să le diferențiem. Aceasta este din cauză că El nu este *două* Persoane (o Persoană divină și una umană) ci este numai *o singură* Persoană; și această una și aceeași Persoană este Dumnezeu desăvârșit și Om desăvârșit. Aceasta înseamnă că noi nu putem să despărțim și să despletim ceea ce El a făcut pe pământ ca Dumnezeu și ceea ce El a făcut ca Om. Deseori această diferență se vede clar, însă de multe ori nu se vede. Astfel Duhul Sfânt trece deseori de la dumnezeiescul la omenescul lui Hristos, și invers: uneori Îl vedem prezentat cu un Nume divin, dar cu însușiri omenești (vezi de exemplu Marcu 13,32; Romani 5,10; 8,32; Galateni 2,20: Dumnezeu nu poate să moară) și invers. Ultimul aspect îl vedem în mod deosebit acolo unde Domnul este numit Fiul Omului și unde imediat sunt prezentate însușiri divine ale Lui. Îl auzim, de exemplu, vorbind despre »Fiul Omului care este în cer« (Ioan 3,13). Era în momentul acela un om în cer? Nu, dar Fiul lui Dumnezeu, care era în sânul Tatălui, era aceeași Persoană cu Fiul Omului, care vorbea pe pământ cu Nicodim! În aceasta constă taina și sublimul Persoanei Sale. El putea spune: »Dar dacă ați vedea pe Fiul Omului suindu-Se unde era mai înainte?« (Ioan 6,62). Era El înainte de întrupare deja ca Om în cer? Nu, dar Fiul lui Dumnezeu, care a venit din cer jos pe pământ, era aceeași persoană cu aceea care se va înălța la cer ca Fiu al lui Dumnezeu și Fiu al Omului. Deoarece Fiul Omului era totodată o persoană divină, Dumnezeu Fiul, El putea să ierte păcatele (Matei 9,6; Marcu 2,10; Luca 5,24), putea să dea viața veșnică (Ioan 6,27.54) și putea să spună, că El este Domn al sabatului (Matei 12,8; Marcu 2,28; Luca 6,5).

Prin aceasta tema noastră nu devine mai simplă, căci noi întâlnim aceeași Persoană, atunci când ne adâncim în denumirea »Fiul lui Dumnezeu«. Aparține numele acesta dumnezeirii Sale sau omenescului Său? Este El Fiul lui Dumnezeu, deoarece este o Persoană divină, sau El este Fiul lui Dumnezeu, deoarece El ca Om a fost născut de Dumnezeu din Maria (compară cu Luca 1,35)? Sau sunt probabil ambele adevărate? Legat de aceasta se pune nemijlocit o altă întrebare: Este Hristos Fiul lui Dumnezeu abia din momentul întrupării Lui sau El ca Persoană divină a fost din veșnicie Fiul lui Dumnezeu? Și ce înseamnă atunci aceasta? Probabil unii cititori gândesc: are aceasta importanță? Este cu adevărat decisiv pentru credința noastră, și este esențial, dacă credincioșii gândesc diferit despre aceasta? Este corect ce gândesc unii, că nu poate exista părtașie între creștinii care gândesc diferit în această privință?

Ce vreau să arăt în acest studiu scurt, este că această întrebare are însemnătate fundamentală și credincioșii nu pot sta indiferenți față de ea. Ar trebui de fapt să fie de la început clar, că între creștini nu ar trebui să existe învățături diferite cu privire la Persoana lui Hristos. În afară de aceasta vom vedea cu privire la această întrebare că este vorba de întreg fundamentul creștinismului. De aceea este foarte trist, că în anumite cercuri (deseori ortodoxe) este negată „filiațiunea veșnică“ a lui Hristos și alte cercuri (deși se țin strâns de filiațiunea veșnică) sunt

indiferente față de această negare din partea celorlalți creștini. Hristos a devenit în timp Fiul al Omului prin întruparea Sa; dar din veșnicie El a fost Fiul Tatălui, care este în sânul Tatălui. Negarea acestui fapt ne răpește binecuvântările cele mai minunate și mai profunde ale creștinismului.

Dumnezeu Fiul

Hristos este Fiul lui Dumnezeu. Aceasta o confirmă Dumnezeu Însuși despre El (Matei 2,15; 3,17; 17,5; Marcu 1,11; 9,7; Luca 3,22; 9,35; 2 Petru 1,17; Evrei 1,5; 5,5), aceasta au confirmat-o demonii despre El (Matei 8,29; Marcu 3,11; 5,7; Luca 4,41; 8,28), aceasta au confirmat-o prietenii Lui despre El (Matei 14,33; 16,16; Ioan 1,34.39; 11,27), aceasta a confirmat-o sutașul la cruce (Matei 27,54; Marcu 15,39), și aceasta a confirmat-o și Hristos cu privire la Sine Însuși (Matei 23,63 și următoarele; 27,43; Marcu 14,6 și următoarele; Luca 22,70; Ioan 5,25; 10,36; 11,4; 19,7).

În primul rând Hristos este numit Fiul lui Dumnezeu, deoarece El a fost născut de Dumnezeu prin Maria: »Duhul Sfânt se va pogorî peste tine și puterea Celui Preaînalt te va umbri. De aceea Sfântul, care se va naște din tine, va fi chemat Fiul al lui Dumnezeu« (Luca 1,35). Cu acestea coincid cuvintele din Psalmul 2,7: »Eu voi vesti hotărârea Lui: Domnul Mi-a zis: „Tu ești Fiul meu; Eu astăzi Te-am născut.”« (compară și cu Faptele Apostolilor 13,33; Evrei 1,5; 5,5) Deoarece Maria era mama și Dumnezeu era Tatăl Omului Isus Hristos, acest Om, care a fost născut de Dumnezeu, putea pe drept să fie numit »Fiul lui Dumnezeu«. În privința aceasta este unic: niciodată nu a fost născut vreun om în felul acesta dintr-o femeie. Și în privința aceasta Hristos este Fiul unic al lui Dumnezeu.

Ar fi însă absolut greșit, ca pe baza acestui verset să se vrea să se dovedească că Hristos ca Persoană divină veșnică nu ar putea fi numit *din cauza aceasta* Fiul lui Dumnezeu. Luca 1 și Psalmul 2 ne oferă *un motiv*, de ce Hristos poate fi numit pe drept Fiul lui Dumnezeu; dar prin aceasta nu s-a spus că este singurul motiv. Psalmul 2 însuși pare deja să arate aceasta. Cu toate că Dumnezeu vorbește acolo despre nașterea Fiului și despre faptul că El L-a *uns* (sau: L-a pus) ca Împărat peste Sion, nu citim că El a spus: „Eu Te-am pus să fi Fiul Meu” ci, »TU EȘTI Fiul Meu«. Aceasta este în armonie cu un punct deosebit de important, și anume că »Fiul (lui Dumnezeu)« este un *Nume* și nu un titlu (ca împărat). Diferența între cele două este, că Numele aparține unei Persoane și titlul unei funcții. Un nume exprimă *cine* este cineva, și un titlu exprimă *ce* este acel cineva. Așa este Hristos numit Împărat în Psalmul 2 (aceasta ne spune ce este El), și El este numit Fiul (aceasta ne spune cine este El). Prima este o chestiune „oficială (de funcție)”, cea de-a doua „personală”. Așa este de exemplu funcția unui preot (pentru aceasta ești „chemat”: Evrei 5,4), a lui Mesia (Isus a fost „făcut” aceasta: Faptele Apostolilor 2,36), a Capului (așa a fost El „dat”: Efeseni 1,22). Însă noi nu citim niciodată că Hristos a fost „chemat” sau „făcut” ca Fiul, sau că I „S-a dat” să fie Fiul. Filiațiunea nu este o funcție; dacă ar fi așa, atunci și filiațiunea noastră ar fi una oficială, și nu un lucru personal. De aceea este absolut respingător să se numească expresia „Fiul” ca titlu, așa cum s-a făcut.

Deci denumirea »Fiul al lui Dumnezeu« este Numele unei Persoane. Însă al doilea lucru, pe care trebuie să-l vedem, este, că ea nu este numai Numele Său ca Om (ca »Fiul al Omului«), ci și ca Persoană divină. El nu era numai Fiul Celui Preaînalt (Luca 1,32.35) – dacă ar fi așa, s-ar putea, privit superficial, să-L așezăm pe aceeași treaptă cu toți credincioșii israeliți (Psalmul 82,6). Nu, El era și este Fiul *Tatălui* (Ioan 17,1; 1 Ioan 1,3; 2 Ioan 3), El este *singurul* Fiul al lui Dumnezeu (Ioan 1,14.18; 3,16.18; 1 Ioan 4,9) – o expresie la care vom reveni. El este Acela în care Dumnezeu S-a revelat, căci Dumnezeu a vorbit »în Fiul« (Evrei 1,1), aceasta înseamnă că Dumnezeu Însuși a vorbit ca Persoană divină, și această Persoană este Fiul. Și Hristos a dovedit, că El era în acest înțeles Fiul lui Dumnezeu, prin aceea că El a înviat morți și El Însuși a înviat

dintre cei morți: »dovedit cu putere că este Fiul lui Dumnezeu, prin învierea morților« (Romani 1,4). Aici am putea numi și alte dovezi, dar ele vor fi amintite în alt context.

Deci, dacă denumirea »Fiul al lui Dumnezeu« este Numele unei Persoane divine, veșnice, atunci este clar, că aceasta a fost din veșnicie »Fiul«. Numele Persoanelor divine sunt în mod necesar tot așa de veșnice ca și Persoanele Însăși. El este Fiul în Persoană, și această Persoană este veșnică; deci Fiul este veșnic. Dacă Hristos pe pământ ca Persoană divină era Fiul, atunci El era veșnic Fiul; filiațiunea Sa este atunci tot așa de neschimbătoare și permanentă ca și dumnezeirea Lui veșnică. Și aceasta este la fel de valabil și în relațiile din interiorul Dumnezeirii. Numele Fiul este o denumire relativă în legătură cu Tatăl. Deci o legătură între Persoanele divine în acest sens (și anume Tată și Fiul) poate să aibă un început în timp tot așa de puțin ca și Persoana divină Însăși. De aceasta trebuie să se țină bine seama. Este foarte adevărat că Dumnezeu poate în timp să devină Tatăl meu, deoarece eu sunt un om, și nu o persoană divină. Dar în Dumnezeire aceasta este cu totul altceva: Tatăl este Tatăl unei Persoane divine; însă a devenit El aceasta în timp? A devenit Fiul Omului? – sau o Persoană divină (ca atare!) a devenit Fiul?? Dacă întruparea a făcut o Persoană divină să devină „Fiul”, atunci o altă Persoană divină a devenit „Tată”, fără o asemenea schimbare. Nu pot să văd altfel, decât că aceasta este absurd. Dumnezeu, care în timp devine Tatăl unui om (chiar și al Omului Hristos) este de imaginat; dar o Persoană divină, care în timp să devină Tatăl unei alte Persoane divine – aceasta este un gând care include în sine dezonorarea acestei Persoane. Relațiile personale între Persoanele divine sunt tot așa de veșnice ca și Persoanele Însăși.

Acest punct important se poate ocoli numai prin aceea, că filiațiunea lui Hristos se limitează numai la ființa Lui umană, deci degradat la „adoptare” (*hyiothesia*, „acceptare ca Fiul”; în mod obișnuit tradus prin „filiațiune”), așa cum o primesc credincioșii. Ar fi însă foarte periculos să unești filiațiunea noastră cu cea a Domnului: Fiul lui Dumnezeu a devenit Om, și ca Om a murit și a înviat, pentru ca în natură omenească să fie Fiul veșnic în slava învierii, și numai așa noi am putut să fim uniți cu El, Omul glorificat, și să devenim fii. Hristos era Fiul lui Dumnezeu, care a devenit Om. Noi eram oameni, care am devenit fii ai lui Dumnezeu – o diferență esențială. Cu toate acestea chiar și filiațiunea noastră ne arată ceva din înțelesul adevărat al filiațiunii și al filiațiunii lui Hristos, care este tăgăduită de aceia care neagă filiațiunea veșnică a lui Hristos și de aceea afirmă totodată că Fiul (ca atare) a fost pe pământ mai prejos decât Tatăl. De aceea este foarte esențială că filiațiunea în Scriptură stă totdeauna în opoziție cu supunerea și sclavia; să luăm seama numai la Romani 8,15 și Galateni 4,1-7, locuri, care se referă la credincioși și care leagă filiațiunea cu majoratul și libertatea.

Este un alt loc din Scriptură mult mai clar, care se referă direct la Hristos, și anume Evrei 5,8: »*Deși era Fiul*, a învățat să asculte prin lucrurile pe care le-a suferit.« Cuvântul »deși« (*kaiper*) este semnificativ aici, căci oferă o paralelă între filiațiune, pe de o parte, și o atitudine de ascultare (supunere, o poziție subordonată), pe de altă parte. Nu se spune, *deoarece* El era Fiul, a trebuit să învețe ascultarea, ci dimpotrivă, *cu toate că* era Fiul. Aceasta arată clar, că filiațiunea stă în legătură cu independența, cu egalitatea în rang și nicidecum cu o poziție de subordonare. De altfel, nu este aceasta și mărturia evidentă a Evangheliilor? Chiar și iudeii necredincioși au înțeles foarte bine, că filiațiunea lui Hristos nu L-a făcut mai prejos, ci L-a făcut una cu Dumnezeu, cu Tatăl. »Tocmai de aceea căutau și mai mult iudeii să-L omoare, nu numai pentru că dezlega ziua Sabatului, dar și pentru că zicea, că Dumnezeu este Tatăl Său, și *Se făcea astfel deopotrivă cu Dumnezeu*« (Ioan 5,18; compară și cu Ioan 10,33).

Dar și aici noi trebuie să facem clar diferențele, pe care le face și Scriptura și care iarăși sunt în legătură cu faptul, că Hristos este atât Dumnezeu cât și Om. Pe pământ Hristos ca Persoană divină a fost nechimbat. El era identic cu Tatăl și tot așa de etern ca și Acesta, în toată slava, maiestatea și măreția lui Dumnezeu. Însă ca Om, ca urmare a stării lui umane, El era subordonat lui Dumnezeu (compară cu 1 Corinteni 15,27; Evrei 2,9). Pe pământ a fost, în ceea ce privește *poziția*, dependent de Tatăl și supus Tatălui, dar aceasta este cu totul altceva, decât că în ceea ce privește *natura* Sa era subordonat Tatălui! Ioan face foarte clar această diferență; pe de o parte

ne arată că aceste două Persoane divine sunt una (capitolul 3,31; 5,17 și următoarele; 5,22 și următoarele; 8,58; 10,30; 16,15), iar pe de altă parte ne arată că Hristos, văzut ca Om, se afla într-o poziție de supunere (capitolul 3,35; 8,29; 10,18; 14,28; 15,10). Aceasta este o temă grea, căci de fapt este așa, că și în aceste ultime locuri se vorbește despre »Fiul«. Dar este total greșit să se tragă concluzii din aceasta cu privire la filiațiunea lui Hristos, deoarece și în locurile din Scriptură numite la început este vorba de »Fiul«. Explicația în privința aceasta constă în punctul deja amintit, că Hristos este »Fiu« atât ca om cât și ca Persoană divină. Și acest ultim fapt arată suficient, că filiațiunea lui Hristos este tot așa de veșnică, cum este El ca Persoană divină.

Dumnezeu revelat în carne

Înainte de a continua cu dovezi din Scriptură referitoare la filiațiunea veșnică a lui Hristos, este bine ca mai întâi să ne concentrăm asupra însemnătății fundamentale a acestei întrebări. Aceasta cu atât mai mult, cu cât trebuie să constatăm, că mulți credincioși nu sunt sau sunt puțin convinși de însemnătatea acestei întrebări. Ei susțin filiațiunea veșnică, dar nu susțin însemnătatea ei. Ei ne vor spune probabil, că această temă nu poate fi așa de importantă, deoarece expresia »filiațiunea veșnică« sau »Fiul veșnic« nu se întâlnește în Biblie ... Ca și cum existența clară, sau neexistența unei anumite expresii ar fi etalonul pentru importanța ei! Toți creștinii ortodocși (drept credincioși) cred în „Trinitatea” Dumnezeirii, cu toate că această expresie nu se întâlnește nicidecum în Biblie. Și toți creștinii ortodocși susțin cu tărie importanța „suplinirii” în lucrarea de răscumpărare, cu toate că și această expresie nu se întâlnește în Scriptură. Corectitudinea unei anumite învățături nu poate fi vizibilă din existența anumitor expresii în Scriptură, ci se stabilește din întrebarea, dacă conținutul acestei învățături este învățat ca atare în Cuvântul lui Dumnezeu. Deci, noi suntem convinși, că Scriptura învață despre filiațiunea veșnică a lui Hristos, în armonie cu conținutul acestei expresii.

Totodată noi suntem convinși că filiațiunea veșnică a lui Hristos este în strânsă legătură cu întreaga natură a creștinismului! Citim în 1 Timotei 3,16, că Dumnezeu a fost revelat în carne. Dacă numele Tată și Fiu au valabilitate exclusiv după întrupare și deci nu exprimă relațiile adevărate, veșnice, din interiorul Dumnezeirii, atunci nu există nicidecum o revelare a lui Dumnezeu în carne. Dacă numele Tată și Fiu sunt exclusiv Numele sub care noi cunoaștem aceste Persoane divine din momentul când Hristos a luat chip de om, și nu sunt Numele care exprimă cine și ce au fost aceste Persoane în veșnicie, atunci aceasta înseamnă, că noi și în creștinism încă nu cunoaștem cu adevărat pe Dumnezeu și că Dumnezeu încă nu a fost »revelat«. Atunci, privind înapoi, noi nu avem nicio revelare a lucrurilor veșnice, cerești (ființa creștinismului!), nicio revelare a lui Dumnezeu, așa cum este El, ci avem o revelare numai despre Dumnezeu, așa cum Îi place Lui să devină (și anume, Tată și Fiu în întrupare) – însă aceasta este cu totul altceva.

Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu, că nu este așa! Noi am fost introduși în părtășia veșnică a Tatălui și a Fiului (1 Ioan 1,3), nu într-o părtășie, care a luat naștere cu o anumită ocazie. Noi putem ști cum Dumnezeu a locuit veșnic în dragoste – căci relația Tatălui și a Fiului este o relație de dragoste (Ioan 1,18; 17,24) -, și ni s-a făcut cunoscut subiectul dragostei (Fiul la sânul Tatălui), și prin har noi am fost introduși în această dragoste. Ce îngrozitor ar fi, ca în gândurile noastre să jefuim sânul Tatălui de bucuria negrăită, veșnică, sau să afirmăm, că Dumnezeu, pe când Domnul nostru din veșnicie era la sânul Său, nu a cunoscut bucuria unui Tată, sau că Hristos nu a cunoscut bucuria unui Fiu. »Dumnezeu este dragoste« (1 Ioan 4,8.16) – este El dragoste abia după ce Hristos a luat chip de om? Nu este dragostea natura lui Dumnezeu Însuși, și nu a fost El din veșnicie dragoste? Cum însă s-a manifestat această dragoste în veșnicie? Dacă dragostea dintre Persoanele divine s-a manifestat după întrupare în relația dintre Tată și Fiu, cine îndrăznește atunci să afirme, că aceasta a fost în veșnicie altfel? Nu erau atunci Persoane divine, și Dumnezeu nu era dragoste? Numele »Tată« și »Fiu« sunt totuși indicii referitoare la relațiile

veșnice de dragoste dintre aceste Persoane divine. Fiul a fost din veșnicie »Fiul dragostei Sale (a lui Dumnezeu)« (Coloseni 1,13); să ascultăm ce spune Fiul Tatălui: »Căci Tu M-ai iubit înainte de întemeierea lumii« (Ioan 17,24)!

Sub Numele de Tată, Fiu și Duhul veșnic (Evrei 9,14) cunoaștem noi cele trei Persoane divine, așa cum au fost ele din veșnicie în legăturile lor reciproce. Dacă nu ar fi așa – deci numele Tată și Fiu nu ar exprima cine erau aceste Persoane în veșnicie -, atunci Dumnezeu nu ar fi revelat și El ar fi pentru noi încă Același necunoscut străin, cum a fost în Ființa Lui *înainte* de venirea lui Hristos. Primele versete ale primei epistole a lui Ioan aruncă lumină clară în privința aceasta. Să observăm acolo succesiunea comunicărilor: mai întâi auzim, că viața veșnică (aceasta este Fiul: vezi capitolul 5,20) era la Tatăl, și apoi aflăm că ea ne-a fost descoperită. Deci *înainte* de a fi descoperită (de altfel, și când ne-a fost descoperită) era la Tatăl. Aceasta este incontestabil: aici a venit ceva la lumină, care exista deja mai înainte. Înainte ca viața veșnică să fie descoperită, ea era la Tatăl și deci Tatăl era deja Tată. Versetul 3 clarifică mai departe aceasta: o sferă de părtășie a ieșit la lumină – și ceva „poate veni la lumină” numai dacă mai înainte a existat -, în care noi am fost introduși, și anume în părtășia Tatălui și a Fiului. Această părtășie (așa cum am spus) nu a luat naștere la întrupare, căci atunci noi nu am mai fi introduși în părtășia propriu-zisă (deci veșnică) a lui Dumnezeu Însuși, și creștinismul ar fi jefuit de fundamentul lui. Părtășia Tatălui și a Fiului nu *a luat ființă* la întrupare, ci atunci a fost *revelată*.

Este așa de greu de înțeles cuvântul »a revela« (a descoperi)? Ceva poate fi revelat numai atunci când a existat mai înainte. Prin revelarea relațiilor dintre Persoanele divine nu au luat naștere aceste relații. Această revelare putea să aducă la lumină numai ceea ce exista deja din veșnicie. Dumnezeu a fost revelat în carne – atunci, întruparea lui Hristos a revelat relații în Dumnezeire, care existau deja mai dinainte, sau nu? Fiul lui Dumnezeu a fost revelat (1 Ioan 3,8). – A devenit această Persoană Fiu, atunci când El a venit pe pământ, sau El (așa cum spune Tatăl) a fost revelat în ceea ce era: Fiul lui Dumnezeu? Hristos a revelat aici pe pământ Numele Tatălui (Ioan 17,6). A revelat El atunci, ceea ce Dumnezeu era deja mai dinainte, sau Tatăl a devenit Tată atunci când Hristos a venit pe pământ? Viața veșnică era la Tatăl și ea ne-a fost revelată (1 Ioan 1,2). A ieșit aici ceva la lumină, care mai înainte a fost realmente la Tatăl, sau putem liniștiți să negăm importanța acestui verset și să afirmăm că înainte de această revelare nu a fost nicidecum vorba de un Tată?

Dacă noi nu am cunoaște relațiile care au fost între Persoanele divine înainte ca Hristos să ia chip de Om – adică, dacă noi nu am putea să denumim aceste Persoane divine cu numele de Tată, Fiu și Duhul -, atunci creștinii ar fi jefuiți de binecuvântările lor prețioase. Gândește-te la lucrurile cerești, veșnice, pe care Dumnezeu le-a prevăzut pentru noi deja înainte de întemeierea lumii! Nu ne privim noi de cele mai prețioase lucruri, dacă negăm relațiile dintre Persoanele divine? În orice caz, Scriptura vorbește altfel. Ea spune: »Căci pe aceia, pe care i-a cunoscut mai dinainte, i-a și hotărât mai dinainte să fie asemenea Chipului *Fiului* Său, pentru ca El să fie cel Întâi născut dintre mai mulți frați.« (Romani 8,29) Și în alt loc: »Binecuvântat să fie Dumnezeu, Tatăl Domnului nostru Isus Hristos, care ne-a binecuvântat cu tot felul de binecuvântări duhovnicești, în locurile cerești, în Hristos. În El, Dumnezeu ne-a ales înainte de întemeierea lumii, ca să fim sfinți și fără prihană înaintea Lui, după ce, în dragostea Lui, ne-a rânduit mai dinainte să fim *înfițați* prin Isus Hristos, după buna plăcere a voii Sale.« (Efeseni 1,3-5) Dumnezeu ne-a ales mai dinainte, ca să fim ceea ce El a fost din veșnicie: sfinți și fără prihană; de asemenea El ne-a hotărât mai dinainte, ca noi să fim pentru El, ceea ce a fost Hristos din veșnicie pentru El: Fiu.

Cine poate tăgădui (ca să mai numim încă o consecință) că viața veșnică este veșnică? Însă viața veșnică este *cunoașterea* singurului Dumnezeu adevărat, și anume, să-L cunoști așa cum L-a cunoscut *Fiul*, Cel care I S-a adresat cu Tată: »Tată ... Și viața veșnică este aceasta: să Te cunoască *pe Tine*, singurul Dumnezeu adevărat, și pe Isus Hristos, pe care L-ai trimis Tu« (Ioan 17,1.3). Cunoașterea adevărată a lui Dumnezeu înseamnă să-L cunoști așa cum L-a cunoscut Fiul, și anume ca Tată; și cunoașterea adevărată a lui Hristos, pe care El L-a trimis, înseamnă să-

L cunoști așa cum L-a cunoscut Tatăl, care a trimis pe Fiul Său în lume (Ioan 10,36). Deci dacă adevărata cunoaștere a lui Dumnezeu și a lui Isus Hristos include în sine, să-I cunoști ca Tată și Fiu, și dacă aceasta este viața *veșnică*, cum pot atunci Numele Tată și Fiu să aibă sens abia în momentul întrupării? Nu contrazice Ioan 17 evident aceasta? Cum poate Fiul să vorbească despre slava, pe care El o avea la *Tatăl* înainte de a fi lumea (versetul 5), și despre dragostea, pe care o avea Tatăl pentru El înainte de întemeierea lumii (versetul 24), dacă în *veșnicie* nicidecum nu a fost vorba de un Tată și un Fiu? De ce în secolul acesta așa de mulți învățători dotați au avut greutate să recunoască acest adevăr?

Fiul în veșnicie

Ce este mai prețios pentru un creștin, decât să pătrundă în revelarea, pe care Duhul Sfânt ne-a făcut-o cu privire la adâncimile lui Dumnezeu (1 Corinteni 2,10)? Ce este mai minunat decât a asculta mărturia Duhului și a Fiului, care a venit din cer pe pământ, ca să ne relateze lucrurile cerești (Ioan 3,12 și următoarele)? Persoane Dumnezeiești S-au coborât, ca să vină la noi și să vorbească cu noi despre lucrurile veșnice ale Casei Tatălui, lucruri, care ne-au devenit așa de cunoscute și pe care le iubim așa de mult, deoarece noi înșine avem parte de ele. În măsura în care nu am avut parte de ele, deoarece ele sunt mai presus de ce ar putea să se dăruiască vreodată creaturilor, totuși noi avem parte de natura divină (2 Petru 1,4), așa că ceea ce noi nu putem poseda – ceea ce din *veșnicie* este specific Dumnezeirii Însăși -, le putem totuși vedea și savura.

Să ne imaginăm că nu ar fi așa – ce ar fi atunci creștinismul? Să ne imaginăm în continuare, că sânul Tatălui a fost într-adevăr locul Fiului (Ioan 1,18), dar că acesta nu a fost Fiu până în momentul când S-a întrupat. Atunci El nici nu a fost din *veșnicie* în acest loc! Atunci filiațiunea Sa este legată exclusiv cu omenescul Său, și atunci sânul Tatălui nu este locul care se cuvine Domnului nostru ca Persoană divină, ci atunci sânul Tatălui este numai o poziție în care vor fi aduși oamenii (Hristos fiind de asemenea inclus) prin adoptare (*hyiothesia*, „acceptare ca fiu”), și nu este locul *veșnic*, unic în felul lui, al dragostei Tatălui, de unde vine spre noi totul, ce este ceresc și ce este pământesc. Ce se mai poate atunci vedea în Casa Tatălui? Cum să savurăm noi dragostea, pe care Tatăl a avut-o deja înainte de întemeierea lumii pentru Fiul (Ioan 17,24), dacă nicidecum nu este vorba despre o dragoste *veșnică* între Tatăl și Fiul? Cum să contemplăm noi slava, pe care Tatăl I-a dat-o, o slavă, pe care Fiul o avea la Tatăl, înainte să fie lumea (versetul 5), dacă în *veșnicie* nu a existat nici un Fiu la Tatăl?

Desigur s-ar putea replica, că într-un anumit sens Fiul a părăsit această slavă, și într-un mod nou, într-o stare nouă, se reîntorcea în ea. Însă nu trebuie uitat, că El a părăsit această slavă numai sub aspect exterior, așa cum luxul și slava exterioară a unui fiu de împărat trebuie diferențiată de slava persoanei sale ca fiu. În afară de aceasta nu trebuie uitat, că Tatăl nu a părăsit această slavă, și Fiul, ca Acela care este în Tatăl și Tatăl în El (Ioan 14,11), tot așa de puțin! Toată slava Lui lăuntrică ca Fiu, tot ceea ce aparținea Dumnezeirii Lui, în ființa, natura și însușirile Lui, le-a adus cu Sine în întruparea Sa ca Om, și s-au văzut aici pe pământ prin voalul omenescului Său. Pe pământ a fost Fiul la sânul Tatălui, tot așa cum a fost și în *veșnicie*. Ca Om pe pământ, această Persoană divină dorea să fie iarăși la Tatăl în slavă; ca Fiu El nu a părăsit niciodată locul acesta, și există o continuitate *veșnică* a Fiului la sânul Tatălui începând din toată *veșnicia*, după întrupare, după glorificare și până în toată *veșnicia*.

Cât de frumos exprimă Domnul Însuși aceasta, când spune: »Am ieșit de la *Tatăl* și am venit în lume; acum las lumea și Mă duc la *Tatăl*« (Ioan 16,28). »Eu și Tatăl una suntem. ... cum ziceți voi că hulesc Eu, pe care *Tatăl* M-a sfințit și M-a trimis în lume? Și aceasta pentru că am zis: Sunt Fiul lui Dumnezeu! ... credeți că *Tatăl* este în Mine și Eu sunt în *Tatăl*« (Ioan 10,30-38). Aici avem adevărul complet cu privire la întrebarea pe care o analizăm: vedem aici unitatea desăvârșită a Persoanelor divine (Fiul și Tatăl sunt una; Tatăl în Fiul și Fiul în Tatăl) și comunicarea, că Tatăl a trimis pe Fiul *în lume*. Cum ar trebui să arate o mărturie mai clară decât

aceasta? Cu toată această claritate sunt deseori multe argumente, care par să stea în contradicție cu acest adevăr. Se argumentează, că anumite nume, care sunt valabile numai pentru Domnul în natura Sa umană, sunt aplicate la El, când se vorbește despre El în veșnicie. Un exemplu în acest sens este printre altele în 2 Timotei 1,9, unde se vorbește despre harul care ne-a fost dat în Hristos înainte de timpurile veacurilor. Deci, se argumentează, cu toate că Domnul nostru în veșnicie nu a purtat încă Numele Hristos Isus, El este totuși aici denumit așa. Dar dacă aceasta este așa, atunci din faptul că El, atunci când se vorbește despre El în veșnicie, este numit uneori Fiu, nu trebuie să se tragă concluzia că în timpul acela era deja Fiu. Și așa se argumentează în continuare, că Scriptura spune în adevăr, că Dumnezeu a trimis pe Fiul Său, dar și că El a trimis pe Isus Hristos; și tot așa cum Domnul nostru abia după întruparea Sa S-a numit Isus Hristos, s-ar putea trage concluzia, că El a fost Fiu abia după întruparea Sa.

Aceasta pare să fie un argument frumos, este însă ușor de combătut. În primul rând nu este așa de sigur, dacă Numele Isus Hristos nu se poate folosi pentru Domnul și înainte de întruparea Sa. Isus înseamnă Iehova este Salvatorul, și Hristos înseamnă Unsul, și El a fost ambele înainte de întruparea Sa; compară cu Isaia 45,21: Dumnezeu-Mântuitorul în Persoană, și Psalmul 2,6 și 45,7: Unsul după hotărârea lui Dumnezeu.

Însă ce este și mai bătător la ochi, în al doilea rând, este că Numele Isus Hristos ca atare este într-adevăr strâns legat cu omenescul Domnului, însă Numele Fiu nu este legat. Acesta este un Nume care Îl caracterizează ca Persoană divină, și așa a fost El din veșnicie. Vedem de asemenea cât de inducător în eroare este să argumentezi negativ și apoi să tragi concluzii cu privire la lucruri total diferite.

Se poate desigur întreba, de ce Scriptura folosește numele care caracterizează pe Domnul ca Om (ca Isus Hristos), le aplică la El deja înainte de întruparea Sa. Citim chiar: »Omul al doilea este din cer« (1 Corinteni 15,47) – ca și cum Domnul ar fi fost deja om înainte de întruparea Sa. Aceasta este iarăși în legătură cu un punct, pe care l-am tratat de mai multe ori, și anume că Domnul este începând cu întruparea Lui atât Dumnezeu cât și Om; de aceea recunoaștem (așa cum am spus), că Duhul Sfânt Îl desemnează cu un Nume divin și în același timp cu însușiri omenești sau cu un Nume omenesc și în același timp cu însușiri divine. În felul acesta înțelegem și că Duhul Îl prezintă uneori în ceea ce era El *înainte* de întruparea Sa, dar Îl denumește totuși cu Nume omenesc, de exemplu Isus Hristos. Este însă greșit ca din aceasta să se tragă chiar și numai o singură concluzie cu privire la Numele »Fiu«, deoarece acest Nume nu-L caracterizează numai ca om, ci înainte de toate ca Persoană divină. Este într-adevăr așa, că Numele »Fiu« se folosește atunci când ne este prezentat Omul Hristos; dar Numele este folosit și atunci când Îl vedem ca Persoană divină. Atât ca Dumnezeu cât și ca Om El este Fiul; este o Persoană, o Persoană veșnică, deci și un Fiu veșnic.

Chiar și în limbajul nostru omenesc nu este neobișnuit, să denumim o persoană cu numele sau cu titlul ei și totodată să vorbim despre un timp când această persoană nu posedă acest nume sau acest titlu. Tot așa nu este neobișnuit să se întrebe: „În ce an s-a născut regina?” Nimeni nu va replica, că ea nu era nicidecum regină, atunci când s-a născut.

Tot așa nu este neobișnuit să vorbim despre Hristos înainte de timpul veacurilor. Miezul chestiunii este că regalitatea este o funcție care se primește mai târziu, uneori la mult timp după naștere; însă după natură și definiție regina era o fiică din prima clipă a existenței ei. Tabloul este foarte slab, căci umanitatea lui Hristos nu este o funcție, ci aparține Persoanei Sale din momentul întrupării Sale. Și totuși tabloul este semnificativ, în măsura în care El în timp a devenit Om, în timp ce pe de altă parte în ceea ce privește natura și relația Sa era Fiu din veșnicie. Numele »Fiu al lui Dumnezeu« arată, așa după cum mi se pare mie, mai mult spre această natură divină, în timp ce Numele »Fiu al Tatălui« redă mai mult o relație personală.

Da, Dumnezeu are din veșnicie un Fiu. Chiar și credincioșii din Vechiul Testament, deci înainte de întruparea Lui, se puteau întreba: »Cine s-a suit la ceruri, și cine s-a pogorât din ele? Cine a adunat vântul în pumnii lui? Cine a strâns apele în haina lui? Cine a hotărât toate marginile pământului? Cum se numește el, și cum cheamă pe fiul său? Știi tu lucrul acesta?«

(Proverbe 30,4) Cum putea Agur (inspirat de Duhul lui Dumnezeu) să pună această întrebare, dacă Dumnezeu în timpul acela nu ar fi avut niciun Fiu? Însă aceeași carte a Proverbelor confirmă, că Dumnezeu a avut în veșnicie un Fiu. Capitolul 8 ne prezintă înțelepciunea personificată (compară versetele 17,23,30 și următoarele, ca să vezi că aici este realmente vorba de o Persoană), și noi știm din Noul Testament, că această Persoană este Hristos (1 Corinteni 1,24; compară cu Coloseni 2,3). Proverbe 8,30 și următoarele versete ne prezintă această Persoană ca pe un copil la sânul lui Dumnezeu, zi de zi desfătarea Sa, veselindu-Se întotdeauna înaintea Lui – și aceasta a fost înainte de întruparea Lui. Cine îndrăznește atunci să afirme, că sânul Tatălui (Ioan 1,18) nu este veșnic și drept urmare Tatăl și Fiul nu sunt veșnic?

Fiul la început

Alături de scrierile lui Ioan, epistola către Evrei este o mărturie deosebită cu privire la filiațiunea lui Hristos. Deja primele versete arată aceasta: »Dumnezeu, după ce a vorbit în vechime părinților noștri prin proroci, în multe rânduri și în multe feluri, la sfârșitul acestor zile ne-a vorbit în Fiul (textual: în Fiu), pe care L-a pus moștenitor al tuturor lucrurilor și prin care a făcut și lumile.« Să observăm că aici se spune, că Dumnezeu a vorbit »în Fiu«, fără articol. Dumnezeu a vorbit acum nu așa cum a vorbit odinioară, în proroci, pe care El i-a folosit ca gură a Sa, ci Dumnezeu a vorbit acum El Însuși, în propria Persoană, nu prin altcineva. Și El nu a vorbit în Persoana Tatălui, și nici prin Duhul Sfânt, care ar fi folosit o persoană creată, ci El a vorbit ca Persoană Dumnezeiască, și această Persoană este Fiul. Dumnezeu nu a mai vorbit prin alții, ci El personal a vorbit, și anume în Persoana Fiului. Este foarte important să înțelegem în primul rând aceasta.

Dar tot așa de important este să vedem, ce se spune acolo în continuare despre această Persoană a Fiului. Sunt făcute cunoscut două lucruri despre El, ambele sunt înainte de întruparea Lui: a) Dumnezeu a rânduit pe Fiul (în planul Său din veșnicie, cu mult *înainte* să existe lumea) ca Moștenitor al tuturor lucrurilor (care au fost create ca moștenire pentru Fiul veșnic), și b) după aceea urmează în mod logic menționarea creației, însă în mod clar ca ceva care a fost creat nu numai pentru Fiul ci și prin Fiul. Dumnezeu a creat prin Fiul, aceasta înseamnă că Fiul a fost mijlocul, elementul activ, prin care au luat ființă lumile. Aceasta este convingător și decisiv: Același Fiu, în care Dumnezeu ne-a vorbit la sfârșitul acestor zile, a fost subiectul hotărârilor veșnice ale lui Dumnezeu, prin care Dumnezeu a creat lumile. Cine este Creatorul? Este Fiul. Cu mii de ani înainte de întruparea Lui El era Fiul, care a creat lumile.

Această mărturie de netăgăduit se găsește de două ori în Scriptură, căci epistola către Coloseni capitolul 1 ne relatează același lucru: »Mulțumind *Tatălui*, ... ne-a izbăvit de sub puterea întunericului, și ne-a strămutat în împărăția *Fiului* dragostei Lui ... este chipul Dumnezeului celui nevăzut, Cel Întâi-născut din toată creația. Pentru că *prin El* au fost create toate lucrurile ... Toate lucrurile au fost create prin El și pentru El« (Coloseni 1,12-16). Și aceasta este o vorbire clară: Fiul dragostei Tatălui este Acela în care, prin care și pentru care au fost create toate lucrurile! Fiul este chipul Dumnezeului nevăzut, așa cum spune Evrei 1,3, »strălucirea slavei Lui și întipărirea Ființei Lui.« Atunci când Fiul a intrat ca Om în propria creație, El a fost în mod necesar Întâiul-născut (Cel mai sublim în ierarhie) al acestei întregi creații, deoarece același Om este Creatorul cerului și al pământului. Fiul Tatălui, care a devenit Om, era același Fiu, care a creat toate lucrurile. Ele au fost create *în* (așa se spune textual în textul original: versetul 16) El (în puterea Persoanei Sale), *prin* El (El Însuși a fost Persoana care a acționat, care a făcut lucrarea creației) și *pentru* El (pentru onoarea și proslăvirea Fiului). Aici avem adevărata slavă a Persoanei Sale ca Fiu, înainte să existe lumea. El este Creatorul ca Fiu; ce este mai clar decât aceasta? Însă: ce este mai prețios pentru credință, decât aceasta? Acest Fiu al dragostei Tatălui, în care eu am răscumpărarea, iertarea păcatelor (versetul 14) este Creatorul meu, în care, prin care și pentru care eu am fost creat. Ca Fiu, El a răscumpărat ceea ce El a creat ca Fiu.

Deci mărturia din Evrei 1 este în concordanță deplină cu mărturia din Coloseni 1. Imediat după aceea avem în Evrei 1 o altă mărturie a filiațiunii veșnice a lui Hristos. Versetele 8 și 9 spun: »Pe când despre *Fiul* zice (Dumnezeu): „Scaunul Tău de domnie, Dumnezeule, este în veci de veci; sceptrul împărăției Tale este un sceptru de dreptate; Tu ai iubit dreptatea și ai urât nelegiuirea; de aceea, Dumnezeule, Dumnezeul Tău Te-a uns cu untdelemn de bucurie mai presus de tovarășii Tăi.”« Vedem aici din nou pe Fiul ca subiect al hotărârilor veșnice ale lui Dumnezeu, și pe lângă aceasta se spune despre El, că El are un scaun de domnie veșnic. Să observăm că aici citim categoric: Fiul are un scaun de domnie veșnic; Dumnezeul Vechiului Testament pe scaunul de domnie era Fiul! Cum ar putea Fiul să aibă un scaun de domnie veșnic, dacă El Însuși nu ar fi Fiul veșnic?

Câteva pagini mai departe găsim în capitolul 5,8 cuvintele deja citate, că Hristos, prin ceea ce a suferit, a învățat ascultarea, *cu toate că* El era Fiu. Așa cum am văzut, acest loc este foarte important, deoarece el ne arată că filiațiunea nu este legată cu dependența și supunerea, ci cu suveranitatea și independența, deci cu poziția pe care Fiul o avea *înainte* de întruparea Sa. Cu toate că El posedă această demnitate și slavă ca Fiu, noua Lui poziție ca Om pe pământ (și în această poziție era supus lui Dumnezeu) a adus cu sine, că prin suferințele, pe care Dumnezeu le-a adus asupra Lui, a învățat ascultarea – deci ceva, pe care El ca Fiu niciodată mai înainte de întruparea Sa nu a cunoscut, deoarece atunci El nu se afla într-o poziție de ascultare, ci porunca aceluia care trebuiau să asculte de El. Părăsesc acest loc și găsesc un alt verset important în capitolul 7: »Pentru că acest Melhisedec ... înseamnă mai întâi împărat al dreptății și apoi și împărat al Salemului, adică împărat al păcii, fără tată, fără mamă, fără genealogie, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții, *dar asemănat Fiului lui Dumnezeu*, rămâne preot pentru totdeauna« (versetele 1-3).

Se merită osteneala să ne oprim scurt la acest loc din Scriptură. Aici se spune despre Melhisedec, că era asemenea Fiului lui Dumnezeu; desigur, nu în ceea ce privește persoana sa, și nici în ceea ce privește toate însușirile sale, ci în ceea ce privește însușirile sale enumerate aici. Aceste însușiri se lasă clar împărțite în două grupe; mai întâi însușirile lui Melhisedec în care el se aseamănă cu Fiul ca Om. Ca Om, Fiul este Împărat al dreptății și Împărat al păcii. După aceea găsim o a doua grupă de însușiri, care în mod clar nu se referă la Fiul ca Om, și anume: »Fără tată, fără mamă, fără genealogie, neavând nici început al zilelor, nici sfârșit al vieții.« Desigur aceste însușiri nu erau literalmente valabile pentru Melhisedec. În cele din urmă acesta era un om și avea și părinți trupești, o genealogie și s-a născut pe pământ (el avea un »început al zilelor«) și a murit (a avut un »sfârșit al vieții«). Însă Melhisedec se aseamănă Fiului lui Dumnezeu, deoarece în Scriptură el apare din nimic, total fără plan secund, fără descendență. El apare deodată și apoi dispare deodată, ca și cum n-ar fi fost un om, care era născut în mod normal pe pământ dintr-un tată și dintr-o mamă și care cândva va trebui să moară. În aceasta recunoaștem, în treacăt fie zis, cât de exactă este tipologia Scripturii: chiar și din lipsa anumitor lucruri specifice se trag concluzii simbolice.

În felul ciudat cum Melhisedec apare în Geneza 14 și apoi dispare, el este deci potrivit cu Evrei 7 o pildă despre Fiul lui Dumnezeu, și anume, nu ca Om, ci ca Persoană dumnezeiască. Aceasta este foarte important, dar și foarte clar. Ca Om, Hristos a avut pe deplin o mamă, o genealogie, un început al zilelor (și anume nașterea Lui din Maria), un sfârșit al vieții (și anume, moartea Lui ca Om) și a avut chiar și un tată (după lege). Acele însușiri trebuie deci să se refere la El ca Persoană dumnezeiască. Să observăm însă acum concluzia care se trage de aici! Scriitorul spune, că Melhisedec se compară cu *Fiul* lui Dumnezeu, *pentru că* el, *întocmai ca și Fiul*, nu avea nici început și nici sfârșit al zilelor. Că Fiul va trăi în veșnicie ca Fiu, aceasta n-o va tăgădui niciun creștin. Însă acest text spune tot așa de clar, că Fiul a trăit din veșnicie. *Ca Fiu* nu avea început al zilelor. Observă, că El nu numai ca Persoană dumnezeiască nu avea început al zilelor - aceasta este de la sine înțeles și nimeni nu va nega aceasta -, ci ca *Fiu*, El nu a avut început al zilelor. Cum ar fi putut Duhul Sfânt să spună vreodată, că Melhisedec se aseamănă Fiului lui Dumnezeu,

pentru că el, întocmai ca și Fiul, nu avea început al zilelor, *dacă* Fiul a devenit Fiu abia la întruparea Lui??

Probabil cineva se va întreba, de ce aici poate sta scris „fără tată”, căci filiațiunea are totdeauna ca premisă un tată, chiar și atunci când este vorba de Fiul veșnic al Tatălui. Aceasta este corect; trebuie însă să reținem, că din context se recunoaște că aici este vorba de anumite semne caracteristice umane (cum ar fi mamă, început al zilelor, sfârșitul vieții), pe care Fiul ca Persoană dumnezeiască nu le posedă. Între oameni paternitatea înseamnă totdeauna concepere, descendență, naștere, însă acest verset spune tocmai, că Fiul ca Persoană dumnezeiască nu a avut niciun tată în acest sens. Tatăl nu era Tatăl Lui prin concepere și naștere, ci în sensul unei legături veșnice de dragoste, așa cum de exemplu am văzut-o în Ioan 1,18 și Ioan 17,24. Fiul veșnic al lui Dumnezeu nu a avut un Tată în sensul cum au fiii oamenilor un tată. Filiațiunea lui Hristos este o denumire pentru anumite relații între Persoanele din interiorul Dumnezeirii, nu pentru descendență și naștere (vezi în continuare). Același, care era la sânul Mariei, era în veșnicie la sânul Tatălui.

Fiul în întrupare

Cuvintele de încheiere ale secțiunii anterioare, în care s-a negat, că Hristos a devenit Fiu prin concepere și naștere, probabil că au adus aminte unor cititori expresia »Singurul Fiu«. Aceasta ne conduce la importante cuvinte de început ale Evangheliei după Ioan, de unde citez câteva versete: »La început era Cuvântul și Cuvântul era cu Dumnezeu și Cuvântul era Dumnezeu. Acesta era la început cu Dumnezeu. Toate au fost făcute prin El, și fără El n-a fost făcut nimic din ce a fost făcut. ... Și Cuvântul S-a făcut carne și a locuit printre noi (și noi am privit slava Lui, o slavă ca a Singurului de la Tatăl) plin de har și de adevăr ... Nimeni nu L-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Fiu, care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut« (versetele 1-3, 14, 18).

Primul punct important aici este eternitatea Cuvântului. În mod ciudat unii au tăgăduit nu numai eternitatea filiațiunii lui Hristos, ci și eternitatea Lui ca Cuvânt al lui Dumnezeu. Și aceasta, în timp ce singurul loc din Scriptură, care ar putea să arunce lumină asupra acestui fapt, se găsește în Ioan 1! – ca să nu mai vorbim despre înțelesul expresiei „Cuvânt” (*logos*). Aceste versete sunt destul de clare: la început Cuvântul *era* la Dumnezeu, și Cuvântul era Creatorul tuturor lucrurilor. Cine afirmă, că de fapt noi ar trebui aici să citim: „La început era El, Cel care după întruparea Sa a fost numit Cuvântul; și El, Cel care după întruparea Sa a fost numit Cuvântul, era la Dumnezeu; și El, Cel care după întruparea Sa a fost numit Cuvântul, era Dumnezeu” – nu are în Scriptură nicio singură bază pentru acest joc de idei și ar trebui mai bine să renunțe la orice încercare de interpretare. Aceasta devine mai clar, dacă ținem seama de înțelesul cuvântului *logos*, și anume ca expresie a Ființei lăuntrice a lui Dumnezeu (compară iarăși Coloseni 1,15 și Evrei 1,3). Deci, era Hristos aceasta ca Om, ori ca Persoană dumnezeiască? Ultima este adevărată, căci Duhul Sfânt explică, că Cuvântul, care era la Dumnezeu, era Dumnezeu (versetul 1). Dacă deci ca Persoană divină, cum putea atunci Hristos să fie Cuvântul abia de la întruparea Sa? Nu era El din veșnicie expresia a cine era Dumnezeu, chiar dacă nu era nimeni acolo căruia să-i fie prezentată această expresie?

Să luăm seama acum la versetul 14. Cuvântul a devenit carne (dacă Cuvântul a putut să devină carne, El era deci Cuvântul deja înainte să devină carne), și a „locuit în cort” (așa se spune textual acolo) printre noi. Înapoia „cortului” naturii umane a lui Hristos se ascundea slava Sa dumnezeiască; însă din fericire nu în așa fel ca nimeni să nu observe ceva din ea. Apostolii puteau spune: »Noi am privit slava Lui«; - și ce caracter avea această slavă divină? Era »o slavă întocmai ca slava singurului născut din Tatăl«! Cuvânt minunat – cu atât mai mult cu cât noi traducem mai exact: »o slavă întocmai ca slava singurului născut DE LA (și în același timp) FIIND LA Tatăl.« Prepoziția *para* cu genitivul arată de unde vine ceva; compară versetul 6: »Era un

bărbat trimis de la (*para*) Dumnezeu.« Să luăm seama și la înțelesul cuvântului »întocmai«. Nu arată o comparație (ca și cum ar compara slava lui Hristos cu a Singurului născut din Tatăl, dar în realitate nu era), ci descrie *caracterul* acestei slave: slava Cuvântului devenit carne avea caracterul slavei Singurului născut din Tatăl.

Ce înseamnă aceasta? Versetul ne spune următoarele: apostolii priveau Cuvântul devenit carne, și ei priveau (prin voalul cărnii Lui) slava Sa; și *această slavă era slava singurului Fiu născut, care venise de la Tatăl Său*. Ei vedeau în Omul Isus slava Singurului născut DE LA (*și în același timp*) FIIND LA Tatăl, cu aceeași natură și aceeași demnitate cum o posedă Acesta, cu toate că Fiul, deoarece El S-a smerit, a dat Tatălui toată onoarea, în tot ce a fost revelat în această slavă. Ce frumos se leagă versetul 18! Versetul 14 ne arată că slava Cuvântului S-a arătat în har și în adevăr: versetul 17 exprimă aceasta în felul următor: »Harul și adevărul au venit prin Isus Hristos.« Și cum? Citim în continuare: »Nimeni n-a văzut vreodată pe Dumnezeu; singurul Lui Fiu, care este în sânul Tatălui, Acela L-a făcut cunoscut.« Așa cunoșteau apostolii Cuvântul: El le era cunoscut personal ca Fiul, care dintotdeauna este în sânul Tatălui, și care totodată venise de la El, și care prin Duhul a revelat pe Tatăl. Ei Îl cunoșteau ca Singurul născut, care era venit din locul, pe care din cauza acestei veniri niciodată nu l-a părăsit, apropierea desăvârșite cu privire la Dumnezeu și al dragostei desăvârșite pentru Dumnezeu Tatăl Său: sânul Tatălui.

Acest Om Isus, Cuvântul lui Dumnezeu devenit carne, este în același timp singurul Fiu născut, care este în sânul Tatălui și care a făcut cunoscut în chip desăvârșit pe Dumnezeu, așa cum El Îl cunoștea din veșnicie: ca Tată. Nu așa cum El L-a cunoscut atunci când El era pe pământ ca Om; aici este Fiul, care venise de la Tatăl și cu toate acestea (ca Persoană dumnezeiască, nu ca Om) era fără întrerupere în sânul Său, în părtășie fericită cu Tatăl și în apropierea Lui nemijlocită. El ne-a făcut cunoscut pe *Dumnezeu* – nu ce a devenit Dumnezeu prin întrupare, și anume Tatăl Fiului (așa cum afirmă unii), ci ce *era* Dumnezeu: ce a fost, ce este și ce va fi El veșnic. Cât de eronat este să se tragă concluzii greșite din cuvântul „este” din versetul 18, și mai ales atunci când aceasta are loc prin aceia care cunosc textul original. Textual acolo nu stă „este” sau „era”, ci „Ceea ce este (ființează) în sânul Tatălui”, ceea ce redă locul veșnic fără nici un fel de indicare exactă a timpului, unde Singurul născut este la El acasă în ceea ce privește Ființa Lui și pe care El într-un anumit sens niciodată nu l-a părăsit. Alții vor să facă din cuvântul folosit pentru »în« (*eis*, care în mod obișnuit înseamnă „la”) un indiciu spre direcție, ca și cum Fiul ar fi ocupat locul în sânul Tatălui într-un anumit moment. Dar și aceasta este greșit, căci *eis* poate arăta foarte bine spre „locul, unde” sau „starea, în care” (compară cu Faptele Apostolilor 8,23; Marcu 1,9) și aici poate fi cel mai bine înțeles ca indiciu spre atitudinea reciprocă a două persoane care stau la masă una lângă alta.

Fiul este prezentat aici ca Acela care veșnic a stat la masă (deci mâncând – un tablou al părtășiei) în sânul sau la pieptul Tatălui, unit cu El, în savurarea deplină a bucuriei Acestuia, a dragostei, părtășiei și plăcerii. Astfel, ca Acela care se afla în această poziție, El a făcut cunoscut pe Dumnezeu, a făcut cunoscută inima Tatălui, pe care El a simțit-o din veșnicie că bate pentru El. Cine va îndrăzni să lezeze această taină prețioasă, cine va îndrăzni să acopere lumina acestei dragoste, cine va îndrăzni să jefuiască sânul Tatălui de această părtășie veșnică, de nepătruns? Avem noi o revelare a veșniciei, sau nu? Despre Dumnezeu, așa cum *este* El, sau numai ce a devenit El? Despre părtășia veșnică și relațiile de dragoste ale Persoanelor dumnezeiești, sau numai despre ele așa cum au luat naștere atunci când Hristos a luat chip de Om? Mulțumiri fie aduse lui Dumnezeu, căci Scriptura dă un răspuns la aceste întrebări.

Dar ce este cu denumirea »Singurul născut«? Nu se referă ea la naștere, devenire și formare? Da, în unele traduceri, însă în original, cuvântul grecesc *monogenès* nu exprimă aceasta. Acest cuvânt constă din două părți: *monos* înseamnă „singur”, și *genos* înseamnă „gen”, în toate înțelesurile: uneori „naștere, descendență” (de exemplu Marcu 7,26), însă de cele mai multe ori „gen” (de exemplu Faptele Apostolilor 4,6; 7,13.19; 17,28 și versetele următoare); „propria națiune” (2 Corinteni 11,26; Galateni 1,14) sau „gen” (Matei 13,47; 17,21; 1 Corinteni 14,10). Aceste ultime înțelesuri le are cuvântul în *monogenès*, deci el vrea să spună, „unic în genul lui,

unic în felul lui”. În Noul Testament este totdeauna folosit pentru un singur copil, care este unic, deoarece este singurul care prezintă caracteristicile familiei (vezi Luca 7,12; 8,42; 9,38; Evrei 11,17). De cinci ori cuvântul este folosit cu privire la Hristos (Ioan 1,14.18; 3.16.18; 1 Ioan 4,9); Îl arată ca unic, ales, care este singurul reprezentant și singura expresie a Ființei și naturii lui Dumnezeu. *Monogenès* înseamnă, a) că El, în ceea ce privește natura Lui, relațiile familiare, este Fiu, și b) că în aceasta El este unic. Niciodată nu înseamnă că El S-a născut sau este mai prejos decât Dumnezeu, Tatăl. Aceasta rezultă clar și din Evrei 11,17, unde cuvântul se folosește cu privire la Isaac, nu pentru că Isaac era singurul care s-a născut din Avraam (căci nu era așa), ci ca expresie a predilecției, a unicității și distincției.

Cât de frumos devine apoi Ioan 3,16: valoarea și mărimea Darului lui Dumnezeu consta în filiațiunea unică a Aceluia care a fost dat. Aceasta s-ar pierde dacă Domnul ar fi devenit Fiu abia prin dar. Tot așa este și în versetul 18: expresia »Numele singurului Fiu al lui Dumnezeu« arată deplina revelare a Ființei și naturii lui Dumnezeu, așa cum acestea se văd în Numele Aceluia care tocmai, deoarece El din veșnicie stătea într-o legătură unică cu Dumnezeu, a fost dat de Dumnezeu ca subiect al credinței. Și tocmai acest Fiu, care era sigurul care prezenta trăsăturile caracteristice ale lui Dumnezeu (Chipul Dumnezeului nevăzut), a fost trimis de acesta în lume (1 Ioan 4,9). Va trebui de asemenea să studiem mai îndeaproape importanța acestei „trimiteri” în lume (care de asemenea a fost atacată).

Fiul, trimis de Tatăl

În încheiere vrem să ne îndreptăm atenția asupra unor locuri din Scriptură, care vorbesc despre Domnul ca Fiu, care a venit de la Tatăl în lume. Aceste locuri aparțin celor mai clare dovezi ale Scripturii cu privire la filiațiunea veșnică a lui Hristos. Unele au fost deja amintite, însă dorim să le studiem aici în contextul lor. Așa am numit de exemplu deja 1 Ioan 3,8: »Pentru aceasta S-a arătat Fiul lui Dumnezeu, ca să nimicească lucrările diavolului.« Am văzut deja, că ceva poate numai atunci să fie arătat (adus la lumină; dezvelit), dacă mai înainte a existat. Aici nu se spune, că o Persoană dumnezeiască a fost arătată, și prin aceasta a devenit Fiu, ci că Fiul lui Dumnezeu Însuși a fost arătat. Cineva, care deja era Fiu, a fost arătat aici (prin întruparea Sa în chip de Om). Tot așa citim în 1 Ioan 5,20, »că Fiul lui Dumnezeu a venit« - nu că o Persoană dumnezeiască a venit, și prin venirea ei a devenit Fiul lui Dumnezeu.

Mult mai interesant este, când se vorbește nu numai la modul general despre „a se arăta” și „a veni”, ci și când se amintește locul de unde a venit Fiul și locul unde a venit El. Niciun verset nu este mai clar în privința aceasta ca cel din Ioan 16,28, unde Domnul spune: »Am ieșit de la Tatăl și am venit în lume; acum las lumea și Mă duc la Tatăl.« Vedem aici clar în prima parte a frazei locul de unde a plecat El și locul unde a venit: El a venit *de la* Tatăl și a venit *în* lume. El era deci la Tatăl, înainte să vină în lume, tot așa cum noi am găsit aceasta în Ioan 17,5,24 și 1 Ioan 1,2. Este total nejustificat să citim aici, că Domnul a venit de la Acela care după întruparea Sa putea fi numit Tată, și aceasta o dovedește foarte clar partea a doua a frazei: tot așa (exact în același fel), cum Domnul *a părăsit* lumea și S-a dus la Tatăl, a venit El *din* exterior în lume, *de la* Tatăl. Dacă se vrea să se facă un comentariu al Scripturii care să aibă sens, atunci nu se poate contesta că Domnul a venit ca Fiu de sus din cer (Ioan 3,31; 6,51.58), din imediata apropiere a Tatălui. Așa am citit deja în Ioan 1,14 despre slava Sa pe pământ ca fiind o slavă ca a Singurului născut, *DE LA (și în același timp) FIIND LA* Tatăl.

În aceeași lumină trebuie să studiem multele locuri din Scriptură, care ne învață că Dumnezeu (sau: Tatăl) a trimis pe Fiul Său în lume. Sunt o mulțime de locuri care vorbesc că Hristos a fost trimis, dar mă limitez numai la locurile în care este vorba de Tatăl și/sau de Fiul. De fapt pentru „a trimite” se folosesc trei cuvinte: *apostello* („a trimite oficial și cu autoritate”), *pempo* („a trimite” în sensul general) și încă o dată (în Galateni 4,4) *exapostello* („a trimite” – la cineva sau

la ceva), dar diferențele în folosirea cuvintelor sunt așa de minimale, că nu le iau în considerare. Cuvintele folosite le voi indica cu *a*, *p* sau *e*.

În primul rând găsim: *Dumnezeu* a trimis pe *Fiul Său*: Romani 8,3 (p); Galateni 4,4 (e); 1 Ioan 4,10 (a); *Dumnezeu* a trimis pe *Fiul Său în lume*: Ioan 3,17; 1 Ioan 4,9 (a); și în pilda: Domnul a trimis pe *Fiul Său* (preaiubit): Matei 21,37; Marcu 12,6 (a); Luca 20,13 (p). În al doilea rând: »Pe Mine«: Ioan 5,36,38; 6,57; 11,42; 17,3 (a); Tatăl M-a trimis: Ioan 5,36,38; 6,57; 11,42; 17,8.21.23.24; 20,21 (a); 5,37; 6,44; 8,16.18; 12,49; 14,24 (p); Tatăl M-a trimis *în lume*: Ioan 17,18 (a); *Tatăl* a trimis pe *Fiul*: Ioan 5,23 (p); 1 Ioan 4,14 (a); *Tatăl a trimis pe Fiul în lume*: Ioan 10,36 (a).

Aceste locuri arată incontestabil, că *Fiul* a venit de la *Tatăl* din cer în lume și că *El* era deci *Fiu*, înainte să vină în lume. A expresie de felul: »*Tatăl* a trimis pe *Fiul* în lume«, redă ce erau ambele Persoane înainte și în momentul trimiterii. Cu privire la astfel de subiecte sfinte este condamnat să atenuezi fără nici o bază astfel de cuvinte din Scriptură folosind următoarea combinație de idei: „*Tatăl* a trimis pe *Fiul*”, înseamnă: „O Persoană divină a trimis o altă Persoană divină, și prin venirea Ei această Persoană a devenit *Fiul*, iar Cel care a trimis-o a devenit *Tatăl*.” Așa se interpretează Scriptura? Nu, este o plecare de la ceea ce trebuie încă să se dovedească și ceea ce, de exemplu, este contrazis prin Ioan 16,28. Cu toate acestea, cei care tăgăduiesc filiațiunea veșnică a lui Hristos fac trei obiecții în legătură cu „trimiterea” *Fiului* de către *Tatăl*, pe care vrem să le privim mai îndeaproape.

În primul rând se redă o „dovadă” negativă. Se citează locurile din Scriptură care arată, că acuzativul după „a trimite” (deci „cel trimis”) poate să însemne și ceea ce este sau va deveni o persoană prin faptul că ea a fost trimisă. Dar din faptul că fără îndoială în aceste cazuri persoanele evident nu erau nimic înainte de trimiterea lor, din ceea ce au devenit prin trimiterea lor, niciodată nu se poate trage concluzia, că din această cauză aceasta este valabil în toate cazurile și drept urmare Hristos nu a fost *Fiu* înainte de trimiterea Sa. În plus, aceasta este numai atunci valabil, când caracterizarea subiectului pasiv este în concordanță cu misiunea intenționată, ca de exemplu Marcu 1,2 („înger” = mesager); Luca 14,32; 19,14 („delegație”). În celelalte cazuri este de asemenea tot așa de clar, că cei trimiși erau deja înainte de trimiterea lor, ceea ce se spune despre ei, ca în Matei 21,34 (»el a trimis pe robii săi« - și ei erau deja robi, înainte de trimiterea lor). Deci, același lucru este valabil și despre *Fiul*, al cărui Nume are tot așa de puțin a face cum denumirea „robi” are în sine ceva a face cu trimiterea.

În al doilea rând s-a zis, că expresia a trimite »în lume« nu înseamnă neapărat o trimitere venită „din afara lumii”, ci se poate referi și la cineva care se află deja în lume. În privința aceasta se face referire la Ioan 17,18: »Cum M-ai trimis Tu pe Mine în lume, așa i-am trimis și Eu pe ei în lume«, și după aceea se argumentează negativ: tot așa de puțin cum ucenicii au fost trimiși din afara lumii în lume, căci în înțelesul textual al cuvântului ei se aflau deja în *cosmos*, tot așa de puțin trebuie să fi fost intenția lui Hristos să spună, că *El* însuși ca *Fiu* a fost trimis din afara lumii în lume. Această argumentare pe baza lucrurilor negative, l-a care ne-am referit de mai multe ori, este o greșeală de gândire care se întâlnește deseori. Tot așa și la acest exemplu: chiar dacă aici Domnul nu ar fi vrut să spună aceasta (ceea ce nu este de la sine înțeles că așa este!), totuși aceasta nu vrea să spună, că în alt loc *El* nu a vrut să spună așa. Să ne gândim de exemplu la Ioan 16,28, și să ne întrebăm, dacă vreunul din ucenicii Lui ar fi putut spune: »Am ieșit de la *Tatăl*, și am venit în lume; acum las lumea, și Mă duc la *Tatăl*.«

Aici mai întâlnim și o altă greșeală de gândire. Dintr-o comparație din Scriptură nu trebuie să se tragă mai multe concluzii decât sunt cuprinse în învățătura din comparația respectivă. Ioan 17,18 vorbește exclusiv despre mărturia pe care ucenicii trebuiau s-o depună în lumea aceasta în locul Domnului; ei erau în locul Lui trimișii Săi în lume. Însă prin aceasta nu trebuie să se tragă consecințe geografice cu privire la locul de unde venea Domnul, respectiv ucenicii. S-ar fi putut spune vreodată despre ucenici, că ei erau veniți de sus (Ioan 3,31; 8,23), din cer (Ioan 3,31; 6,51.58), de la *Tatăl* (Ioan 5,43; 16,28)?

În al treilea rând, uneori se afirmă, că „a trimite” include în sine o supremație a celui care trimite față de cei trimiși, drept urmare o Persoană divină nu poate trimite o altă Persoană divină ca atare, și că de aceea trimiterea Fiului de către Tatăl înseamnă trimiterea unuia care se afla într-o poziție mai joasă decât Tatăl, și anume a Fiului ca Om aici pe pământ, și din cauza aceasta denumirea de »Fiu« nu se poate aplica la Persoana Lui înainte de întruparea Lui. Că și această argumentare este greșită, se poate vedea ușor, dacă ne gândim că și Duhul Sfânt a fost trimis pe pământ, și anume de Tatăl (Ioan 14,26) și de Fiul (Luca 24,49; Ioan 15,26; 16,7) sau la modul general de Dumnezeu (Galateni 5,6) sau din cer (1 Petru 1,12). Persoana dumnezeiască a Duhului Sfânt putea de aceea pe deplin să fie trimisă pe pământ de celelalte Persoane dumnezeiești, și aceasta în timp ce Duhul *nu* a devenit om, așa cum a devenit Fiul.

Deci, S-a subordonat Duhul Sfânt celorlalte două Persoane din Dumnezeire? Include trimiterea Duhului subordonarea Sa față de Tatăl și de Fiul? Nicidecum nu poate fi vorba de așa ceva. Sau trimiterea Lui înseamnă că El a devenit Duh abia după trimiterea Lui? Dimpotrivă. Cei drept, noi nu citim niciunde despre Fiul *veșnic*, însă în Evrei 9,14 citim despre »Duhul *veșnic*« - ceea ce este interesant în sine, deoarece acolo cel puțin o Persoană din Dumnezeirea în veșnicie este numită cu Numele, ceea ce dovedește la modul cel mai general posibilitatea denumirii de Nume și relații în Dumnezeire înainte de întruparea lui Hristos. Duhul Sfânt a fost din veșnicie Duhul; trimiterea Lui de către Tatăl și de Fiul nu a schimbat nici Persoana Sa, nici Numele Său, nici poziția Sa ca Persoană dumnezeiască față de celelalte două Persoane din Dumnezeire. Atunci pe ce bază se îndrăznește să se afirme o astfel de schimbare pentru Fiul – să luăm bine seama, nu pe baza devenirii Lui ca Om, ci pe baza trimiterii Lui? Galateni 4 arată clar, că nu există nicio deosebire între trimiterea Fiului și trimiterea Duhului: »... Dumnezeu a trimis pe Fiul Său ... Dumnezeu ne-a trimis în inimă Duhul Fiului Său« (versetele 4 și 6).

N.B. Ultimele notițe, pe care J. N. Darby le-a scris în Noul Testament al său în patru părți în limba greacă (care este la mine acasă și stă la dispoziție credincioșilor pentru cercetare), sunt (vezi Misc. Wr. 4, pag. 270):

... În ceea ce mă privește, eu sunt ca și animalele, incapabil să înțeleagă aceste lucruri (referitoare la filiațiunea veșnică a lui Hristos). Ca revelate ele sunt toată binecuvântarea mea, căci Dumnezeu este revelat în ele (Se revelează singur), așa că ești învățat prin Duhul Sfânt. Eu nu aș putea să mă abat de la ele. Cu toată viața mă țin strâns de ele. Ele sunt în gândurile mele între mine și Dumnezeuul meu. Eu le apăr, și nu le pun în discuție ca întrebări. Vorbesc despre lucruri de credință (care mi-au fost făcute cunoscut prin credință), așa cum îmi dăruie Dumnezeu să le prezint, și eu revin la Cuvântul Său, ca să respect și să păstrez, așa cum el învață despre aceste lucruri și așa cum Duhul Său le explică clar. Consider o chestiune vitală, să se țină strâns de filiațiune înainte de crearea lumilor. Acesta este adevărul.